

Тема. Добрі вчинки у творах В.Сухомлинського

Мета: продовжити ознайомлення з творами В.О.Сухомлинського;
формувати уявлення про те, що добра, чуйна людина завжди допомагає іншим, поважає, піклується про стареньких, добре ставиться до рідних і друзів;
вчити школярів оцінювати вчинки головних героїв оповідань, наслідувати їх позитивні риси, прагнути до самовдосконалення;
розвивати мовлення учнів;
виховувати віру в силу любові, дружби, добра і справедливості.

Обладнання: портрет В.О.Сухомлинського, тексти, картки.

Хід заняття

I. Організаційний момент

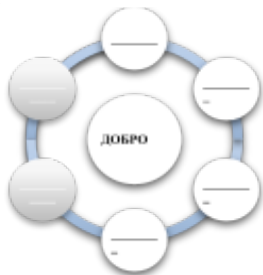
Усміхнімось всі навколо
Небу, сонцю, квітам, людям,
І тоді обов'язково
День для нас привітним буде.

II. Актуалізація опорних знань

Вправа «Асоціативний кущ» - слово «ДОБРОТА».

ЛАСКА, ЛАСКАВІСТЬ, ДОБРОЗИЧЛИВІСТЬ, ДОБРОТА, ДОБРИСТЬ, ЗИЧЛИВІСТЬ, ТЕПЛОТА, ТЕПЛО, ТЕПЛІНЬ, ЖАЛУВАННЯ.

(Учні заповнюють картку «Асоціативний кущ до слова ДОБРОТА».)

Вправа «Доповни прислів'я»

Від добра ніхто не тікає.
Від добра добра не шукають.
Все добре, що добре кінчається.

III. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми і мети уроку

- Щира усмішка, добре слово і хоча б краплина тепла мають велику силу. І на сьогоднішньому уроці ми пройдемо дорогою добра за мудрими творами В.О. Сухомлинського.

IV. Робота над темою уроку

Отже, вирушаємо...

1) „Літературна вітальня”

Вчитель.

- Діти, на уроках читання ми зустрілися з багатьма поетами і письменниками, які написали цікаві твори для дітей.

Чи впізнаєте ви, хто зображений на цьому портреті?

Подивіться на ці задумливі очі, стільки в них добра, тепла, розуму. Це не просто портрет звичайної людини, а портрет великого Учителя, в якого вчилися всі – і дорослі, і діти.

Згадаємо, що ми дізналися про В.О. Сухомлинського.

- Народився В.О. Сухомлинський 28 вересня 1918 року в с. Василівці на Кіровоградщині у родині бідного селянина. У 1933 році Василь закінчив семирічну школу. Однокласники згадували, що Василь мав чудовий характер. Він був енергійним, життєрадісним хлопчиком, дуже любив читати твори Т.Г.Шевченка, Панаса Мирного.

Закінчив Кременчуцький педінститут, працював вчителем української мови та літератури, був заступником директора.

У 1941 році, коли розпочалася війна, Василь Олександрович пішов на фронт. Але довелося воювати недовго, адже був двічі поранений і довго лікувався.

У 1948 році Василь Олександрович став директором Павлівської школи. Понад 35 років працював вчителем і директором школи. Тридцять два роки вів педагогічний щоденник, в якому занотовував свої спостереження за поведінкою дітей. А потім його роздуми виливались на папір, ставали книгами, статтями. Він – автор понад 1 500 казок-мініатюр, оповідань, легенд, притч, новел, які вмістилися у більш ніж 70 томів. Усі вони вчать доброти, щирості, людяності, справедливості.

2)Мовна розминка

- Своїми творами Василь Олександрович уводить дітей до світу пізнання, пробуджує в їх душах благородні почуття, намагається посіяти в тонкий розум і чутливе серце дітей перші зерна доброти.

Перед читанням творів В.О. Сухомлинського проведемо мовну розминку „Впізнай з першого погляду”.

Швидко впізнай і прочитай слова:

ВАПОГА (ПОВАГА)

НІСТЬЧЕМ (ЧЕМНІСТЬ)

РЯДПОНІСТЬ (ПОРЯДНІСТЬ)

ВАНІСТЬВИХО (ВИХОВАНІСТЬ)

РІСТЬЩЕД (ЩЕДРІСТЬ)

НІСТЬГІД (ГІДНІСТЬ)

СЕРДЯМИЛО (МИЛОСЕРДЯ)

- Поясніть значення слова „миłosердя”

(Милосердя – співчутливе ставлення до когось)

3)Робота над творами В.Сухомлинського

Оповідання В.Сухомлинського

КРАСИВІ СЛОВА І КРАСИВЕ ДІЛО

Серед поля стоїть маленька хатина. Її побудували, щоб у негоду люди могли сховатися й пересидіти в теплі.

Одного разу серед літнього дня захмарило й пішов дощ. А в лісі в цей час було троє хлопців. Вони сховалися в хатинці й дивилися, як з неба ллє, мов з відра.

Коли це бачать: до хатини біжить ще один хлопчик. Незнайомий. Мабуть, з іншого села. Одежа на ньому була мокра, як хлющ. Він тремтів од холоду.

І ось перший із тих хлопців, які сиділи в сухому одязі, сказав:

— Як же ти змок на дощі! Мені жаль тебе...

Другий теж промовив красиві й жалісливі слова:

— Як страшно опинитися в зливу серед поля! Я співчуваю тобі...

А третій не сказав ні слова. Він мовчки зняв із себе сорочку й дав її змоклому хлопчикові. Той скинув мокру сорочку и одягнув суху.

Гарні не красиві слова. Гарні - красиві діла.

Запитання до тексту:

1. Для чого серед поля побудували маленьку хатинку?
(щоб у негоду люди могли сховатися)
2. Скільки хлопців сховалися в хатинці?

- (три хлопця)
3. Хто до них приєднався?
(незнайомий хлопчик з іншого села)
 4. Чому ті троє хлопчиків були у сухому одязі, а цей дуже змок?
(він не встиг до початку зливи заховатися)
 5. Чим йому допомогли два хлопчики?
(вони йому поспівчували)
 6. А третій хлопчик що зробив?
(віддав йому суху сорочку)
 7. Для чого він це зробив?
(щоб змоклий хлопчик зігрівся)
 8. Що важливіше, на вашу думку, говорити красиві слова чи робити красиві справи?

Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ

Як Сергійко навчився жаліти

Маленький хлопчик Сергійко гуляв біля ставка. Він побачив дівчинку, що сиділа на березі.

Коли Сергійко підійшов до неї, вона сказала:

— Не заважай мені слухати, як хлюпають хвилі. Сергійко здивувався.

Він кинув у ставок камінець. (звук) Дівчинка запитала:

— Що ти кинув у воду? Сергійко ще більше здивувався.

— Невже ти не бачиш? Я кинув камінець. Дівчинка сказала:

— Я нічого не бачу, бо я сліпа.

Сергійко від подиву широко відкрив очі й довго дивився на дівчинку. Так, дивуючись, він і додому прийшов. Він не міг уявити: як це воно, коли людина нічого не бачить?

Настала ніч. Сергійко ліг спати. Він заснув з почуттям подиву.

Серед ночі Сергійко прокинувся. Його розбудив шум за вікном. Шумів вітер, в шибки стукав дощ. А в хаті було темно.

Сергійкові стало страшно. Йому пригадалася сліпа дівчинка. Тепер хлопчик уже не дивувався. Його серце стиснув жаль.

Як же вона, бідна, живе в отакій темряві?!

Сергійкові хотілося, щоб скоріше настав день.

Він піде до сліпої дівчинки. Не дивуватиметься більше. Він пожаліє її.

Запитання до тексту:

Кого побачив хлопчик на березі річки?

Що робила дівчинка на березі річки?

Що зробив Сергійко?

Що здивувало хлопчика?

Чого не міг уявити собі Сергійко?

Які почуття в тебе викликала дівчинка?

Чого хотілося Сергійкові?

Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ

Навіщо кажуть "Спасибі"

Дрімучим лісом йшло двоє подорожніх. Дідусь і хлопчик. Було жарко і хотілося пити.

Нарешті вони прийшли до струмка. Тихо дзюрчала холодна вода. Мандрівники нахилилися, напилися. Дідусь сказав:

— Спасибі тобі, струмочку.

Хлопчик усміхнувся.

— Чого ти усміхнувся, хлопче? — запитав дідусь.

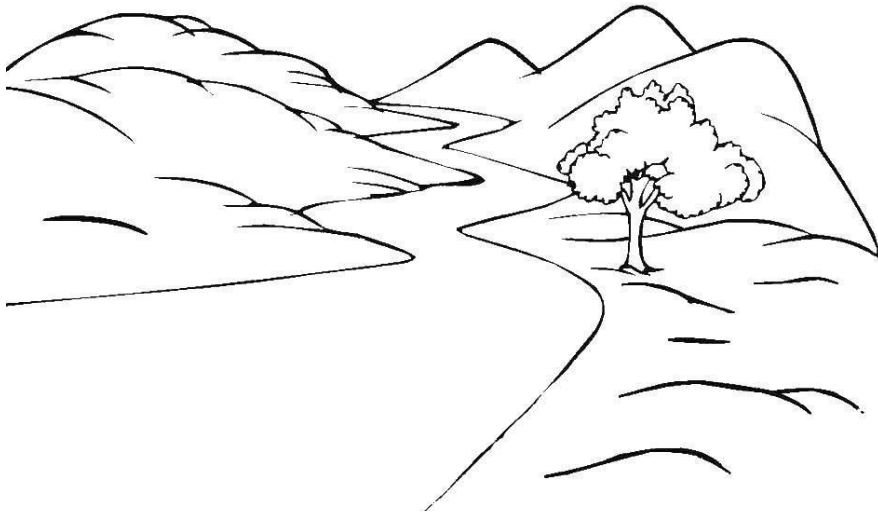
— Навіщо ви, дідусю, сказали струмкові "Спасибі"? Він же не жива істота і не дізнається про вашу подяку, не почує ваших слів.

— Це так. Якби води напився вовк, він міг би і не дякувати. Ми ж не вовки, а люди. Розумієш, навіщо людина каже "Спасибі"? А знаєш, кого це слово вшановує, звеличує, підносить?

Хлопчик замислився. Він ще ніколи не думав над цією мудрою істиною. Тепер саме час був подумати: дорога через ліс ще довга.

Виконай завдання.

1. Кому подякував дідусь? Розмалюй.

2. Встав пропущені слова.

- Нарешті прийшли вони до
- Ми ж не, я люди.

- Він ще ніколи не думав над цією

3. Напиши, якими словами можна замінити слово «спасибі».

Й	Щ	М	А	Н	Д	Р	І	В	Н	И	К	И	Г	Д
Ш	Ш	І	С	Ж	Й	Ю	У	Й	Е	Й	Я	Б	Ш	Ю
В	О	Д	А	Я	О	Є	З	І	Т	В	Ш	З	П	І
Х	Л	О	П	Ч	И	К	Ї	Ш	Ч	В	І	Р	Ю	Ю
В	Б	Д	Ї	Ф	Н	Г	Ї	К	Д	Ц	Е	Б	Е	Е
Й	В	Ш	Л	Ь	Є	Ь	Ч	Ї	У	П	А	С	А	Ю
Д	І	Д	У	С	Ь	М	В	І	С	А	С	Є	Г	П
Й	И	Ж	П	К	Л	Ф	У	Н	М	Ї	З	М	Щ	Є
К	Н	П	Л	Є	С	П	А	С	И	Б	І	П	З	Л
С	Д	І	С	Т	О	Т	А	І	Т	Ц	Я	Ц	Ж	Е
Ї	М	Ф	И	Ч	Й	Ю	Д	Х	Ь	М	В	У	Л	М
Б	Ь	Ш	З	А	М	И	С	Л	И	В	С	Я	А	К
Є	М	Я	Д	Й	О	Ь	Л	І	С	В	О	В	К	Е
Д	Б	С	Т	Р	У	М	О	К	Л	Г	Н	А	Л	Е
Й	З	К	Є	Б	Ц	Б	Х	В	О	Ч	І	Ж	Ч	З

Список слів:

1. СПАСИБІ	5. ЛІС	9. ЗАМИСЛИВСЯ
2. ДІДУСЬ	6. СТРУМОК	10. ВОВК
3. МАНДРІВНИКИ	7. ВОДА	
4. ХЛОПЧИК	8. ІСТОТА	

4) Уявне малювання.

Отже, діти, що таке добро? Його можна відчути, уявити.

Зараз кожен із вас подумає і скажить у вигляді чого б ви намалювали добро.

5) «Поетична хвилинка»

- Пригадаємо вірші про добре і красиве на землі.

1-й учень.

Врятує світ краса –

Завжди так говорили.

Тепер врятує світ лиш доброта,

Бо однієї вже краси занадто мало.

Бо стільки всюди зла – людина вже не та.

2-й учень

Тож, люди на землі!

Спішіть добро творити,

Щоб нам не згинати у морі зла,

Щоб кожен міг серед краси прожити

У царстві справедливості й добра.

3-й учень

Сказав мудрець:

- Живи, добро звершай!

Та нагород за це не вимагай!

Лише в добро та в вищу правду віра

Людину відрізня

Від мавпи й звіра.

Хай оживає істина стара –

Людина починається з добра!

Вчитель.

Творіть добро на землі –

Покликання для всіх.

Тож не лякайся, що малий –

Під силу кожному любить,

Навчатись добре, працювати,

Дружити вміти й цінувати все,

Що називається добром.

Рости, дитино, й сміло йди у світ,

Та тільки завжди пам'ятай,

Цінуй життя, люби людей

І про добро не забувай.

V. Підсумок уроку

Вчитель.

- Ось і закінчився урок, але не скінчилася дорога добра. Вам ще, діти, жити і йти цією дорогою все своє життя. Хочеться, щоб на цій дорозі ви не загубили людяності, чесності, чуйності.

Діти знімають з "дерева мудрості" по одній стрічці, на якій написані мудрі вислови.

Подаруй іншому радість.

Не соромтеся своєї доброти.

Добро довго пам'ятається.

Хто людям добра бажає, той і собі має.

Роби добро, не кайся, робиш зло — зла й сподівайся.

Перший крок до добра — не роби зла.

Все добре пам'ятай, а зла уникай.

Добре серце, як сонечко в небі.

"Світ не без добрих людей",

"Хто не чинить лихого, тому не страшно нічого",

"Шануй сам себе, шануватимуть люди тебе",

"Стався до інших так, як би тобі хотілося, щоб ставилися до тебе."

"Прямуй до доброго — і досягнеш".

"Все добре пам'ятай, а зла уникай"

"Хто не чинить лихого, тому не страшно нічого".

"Де немає добрих, там й добра нема".

"Шукай добро: воно дорожче від золота".

"За добро добром платять".

"З добрим дружись, а лихих стережись".

"Добрі слова для кожного любі".

"Чого собі не зичиш, і другому не жадай".

Закінчимо урок словами В.О. Сухомлинського

Вчитель:

„Ти живеш серед людей. Не забувай, що кожен твій вчинок, кожне твоє бажання відбивається на людях, які тебе оточують. Знай, що є межа між тим, що тобі хочеться, і тим, що можна. Перевіряй свої вчинки ... Роби все так, щоб людям, які тебе оточують, було добре”.